

Vianočná slávnosť zaujala mladých i starších

Po viacerých rokoch absencie vianočných spoločenských podujatí sa aj v našej obci 17. decembra uskutočnila vianočná slávnosť. COOP Jednota Važec v spolupráci s obcou pripravila pre širokú verejnosť podujatie plné krásnych vianočných melódií, spevu, poézie, ale aj iných potešení pre oči, uši a dokonca aj chuťové poháriky. Ale najmä pre dušu. Hlavnou myšlienkou podujatia totiž bolo vytvoriť v predvianočnom čase priestor na oddych, pokriatie i medziľudské stretnutia, ktoré v tomto uponáhľanom svete určite potrebujeme.

(Pokračovanie na 2. strane)

**Až raz zmäkne svetlo sviečok vianočných,
zablsne sa nocou tichou, temnou,
a pocit krásny, polnočný,
spájať sa bude s nebom,
tešte sa slávne a veselo,
Spasiteľ príde k nám,
pokoj a lásku úprimne,
zo srdca, prajeme Vám.**

**Šťastné Vianoce
a celý rok 2012 želá
redakcia**

Vianočná slávnosť: návštevnosť prekvapila i organizátorov

(Pokračovanie z 1. strany)

Predvianočné podujatie si nenechalo ujsť vyše 200 ľudí, miestna kinosála doslova praskala vo švíkoch. „Som veľmi rada, že sa nám podarilo zorganizovať túto akciu, ktorá bola určená nielen pre našich členov, ale aj pre širokú verejnosť. A naozaj ma veľmi, veľmi teší, že prišlo toľko ľudí a pevne verím, že sa cítili dobre a odchádzali spokojní. Báli sme sa, či vôbec príde aspoň pár ľudí. Snažili sme sa ponúknuť niečo nové, zaujímavé, pretože v poslednom čase sa rôzne akcie v obci nestretávajú s veľkým diváckym záujmom. Dúfam, že sa nám to aspoň trochu podarilo, aj keď v týchto našich podmienkach sme nie všetko mohli uskutočniť tak, ako sme si predstavovali. Ale možnože z tejto akcie vznikne tradícia, ktorú si budeme v obci udržiavať a rok čo rok vylepšovať,“ uviedla predsedníčka výboru členskej základne COOP Jednoty Važec Anna Lučanská.

Spokojnosť vyjadril aj starosta obce Rastislav Profant: „Skutočne som rád, že prišlo toľko ľudí a že kinosála nie

je takto zaplnená len na urbárskej schôdzi. Myslím si, že akcia bola na ozaj vysokej úrovni a potešiteľné je, že do príprav sa zapojilo množstvo ochotných a šikovných ľudí, ktorým patrí naša vďaka.“

V bohatom vianočnom programe sa predstavili deti z materskej školy, ktoré svojou bezprostrednosťou takmer okamžite vyčarovali úsmev na tvárach divákov. Svojou troškou prispeli aj deti zo základnej školy, členovia FZ Stráne, Anna Feriancová a Anna Ilavská, Adriana Ilavská a evanjelický spevokol. Súčasťou slávnosti bolo aj predstavenie knihy Važecké tkaniny autorky Anny Tóthovej. Do úspešného „knižného života“ publikáciu uviedla Zuzana Svíteková posypaním ľanovými semiačkami. „Pretože semiačka sú to, čo stojí na úplnom začiatku procesu, ktorého výsledkom sú i krásne červeno-biele važecké obrusy,“ zdôvodnila Z. Svíteková.

Po skončení kultúrneho programu mali návštevníci podujatia možnosť pozrieť si výstavu tkanín, zakúpiť si netradičné a zaujímavé vianočné dekorácie, ktoré vyrobili deti v škole i škôlke, ale aj šikovné ženy – Elena Michalková, Eva Čupková a Janka Herichová z L. Hrádku. Žiarivé stromčeky, svietniky, ikebany, ozdoby na stromček, anjeličky, vyzdobené medovníčky, vyberať bolo z čoho.

Vzduchom sa vznášala vôňa vareného vína i sladučkých vianočných oblátok, ktoré šikovné členky Jednoty dôchodcov zo susednej Východnej vyrábali priamo na mieste. Svoje cukrárske umenie pri zdobení vianočných koláčikov predviedla i Monika Šedová a zaujala nielen dospelých, ale i deti, ktoré sa od jej stola nemohli odtrhnúť. „Vianočná slávnosť bola podľa mňa vydarená akcia. Bola som veľmi milo prekvapená, koľko ľudí prišlo a chcelo stráviť adventný čas aj takto. Krst knihy a vôbec kniha Važecké tkaniny ma dojala a určite aj viacerých Važčanov a ľudí, ktorí majú radi tradície a vážia si prácu predkov. Bez folklórnej skupiny, detí zo školy a najmä milého vystúpenia detí zo škôlky by vianočný program snáď ani nebol vianočný. Obdivovala som nádherné dielka detí i občanov. Potešila ma výroba oblátok žienok z Východnej. Som rada, že i ja som mohla prispieť svojimi vianočnými koláčikmi, z ktorých mali radosť najmä deti. A niektoré ich dokonca aj samé ozdobovali. Dúfam, že toto bol štart na to,

(Dokončenie na vedľajšej strane)

aby sa v našej obci konalo viac kultúrnych programov a s vysokou účasťou," zhodnotila Monika Šeďová. Za účinkujúcich svoje dojmy zhrnula Katka Šeďová: „Ďakujem organizátorom za toto nádherné podujatie, ktoré zožalo veľký úspech v očiach našich občanov. Veľmi mi ma prekvapila účasť a konečne plná kinosála. Verím, že takéto akcie budú v našej krásnej obci čoraz častejšie.“ Vďaka ochote viacerých občanov, ktorí nezištne piekli a varili, si hostia mohli pochutnávať aj na sladkých či slaných vianočných dobrotách. Bufetový stôl o svoje špeciality obohatili: Anna Lučanská, Zdenka Zuštiaková, Monika Šeďová, Dávid Ferianc, päťnásťročný Radovan Šulek, Anna Kleinová, Mária Jurčová, Anna Tóthová, Viera Brezinová. O občerstvenie sa staral Dominik Bartko. Najmenším návštevníkom rozdával sladkosti Mikuláš Martin Halko, anjel a čert Matej Renko. „Chcela by som veľmi pekne poďakovať všetkým, ktorí priložili ruku k dielu, ochotne a s nadšením, a tiež sponzorom – COOP Jednote Liptovský Mikuláš, pánovi Milanovi Ilavskému a Poľnohospodárskemu družstvu Važec a pánovi Lukáčovi za požičanie dekorácií," dodala A. Lučanská.

Podľa reakcií niektorých oslovených návštevníkov, vianočná slávnosť mala mimoriadny úspech aj u publika. „Takáto výborná akcia už dávno vo Važci nebola, naozaj to bolo krásne," povedala nám pri odchode jedna z členiek spevokolu. Spokojnosť ľudí tešila i organizátorov. „Možno sme nevyhoveli všetkým, ale ak sme urobili šťastnými hoci len pár ľudí, tak to malo zmysel," uzavrela A. Lučanská.

Foto: ai, M. Lehotský

Za medovníčky získali ocenenie

Základná škola vo Važci sa každoročne zapája do akcie Voňavé Vianoce, ktorú organizuje Základná škola Hybe. Tento rok to bol 9. ročník a našu školu na súťaži reprezentovali žiačky 9. ročníka Eva Šeďová a Patrícia Bartková. Súťaže sa zúčastnilo 6 škôl z Liptova.

Tohtoročnou témou bolo využitie prírodných materiálov. Naše žiačky vyrobili z medovníčkov lesné zvieratká, stromy, krmidlo, vtáčiu búdku s vtáčikmi a rybník s rybkami. Na výzdobu sme použili tradičnú cukrovú polevu, ktorú sme dozdobili semienkami zo slnečnice, tekvice a sezamu. Porotu zaujalo najmä toto netradičné zdobenie semienkami a naše dievčatá si vďaka tomu a aj svojej šikovnosti a fantázii vybojovali 3. miesto. (mj)

Stonožky sa zabávali

V telocvični základnej školy sa 16. decembra diali čudné veci. Veselé popoludnie pri tanci si tam spoločne urobili čerti i anjeli. Pri bližšom pohľade sa však situácia začala vyjasňovať. Bytosti s rožkami, chvostíkmi či svätožiarou boli vlastne Stonožky. Že už vôbec nerozumiete? Tu je vysvetlenie: športový krúžok aerobik – Stonožky si pripravil popoludnie pri tanci, súťažiach a hrách pod názvom Čertovsko-anjelská vianočná párty. A tak deti, ale aj mamičky v kostýmoch veselo cvičili podľa pokynov Janky Pastuchovej, súťažili a zabávali sa.

(mm)

Obec investovala do opráv budov

● Opustený objekt Malého domu služieb nutne potreboval opraviť strechu.

Niektoré obecné budovy sa v tomto roku dočkali väčších či menších opráv. Zatiaľ najväčšiu sumu obec investovala do obnovy budovy obecného úradu. V rámci revitalizácie budovy a kvôli úspore nákladov na energiu sa vymenili okná a dvere v priestoroch obecného úradu i zdravotného strediska. Z obecného rozpočtu sa použilo 11 tisíc eur.

Ďalších 3200 eur bolo použitých na opravu odkvapových žlabov na budove bývalej materskej škôlky na ulici M. R. Štefánika. Vyše 2400 eur stála oprava strechy na Malom dome služieb na ulici K jaskyni. Tieto dve investície boli podľa slov starostu obce nutné, aby nedochádzalo k rozsiahlejším poškodeniam obecných budov.

Text a foto: (mm)

Družstevníci zrekonštruovali ďalšiu maštal'

Začiatkom decembra na miestnom poľnohospodárskom družstve slávnostne otvorili ďalší, v poradí už tretí zrekonštruovaný ovčín. Modernizácia maštali je súčasťou projektu, ktorý začal v roku 2009 a jeho celková hodnota je takmer 2 milióny eur. Doteraz sa v rámci neho okrem trojice maštali postavilo kryté hnojisko na maštalný hnoj a nakúpili nové stroje. V budúcom roku má družstvo z projektu preinvestovať ešte viac ako 266 tisíc €. V pláne majú

nákup sejacej kombinácie, rekonštrukciu hnojiska na Hovalde a rekonštrukciu centrálnej močovkovej jamy.

Predseda družstva Ing. Zoltán Strcuľa pri otvorení novej maštale vyjadril spokojnosť s modernizovaním budov: „Všetky tri objekty, ktoré sme doteraz pre ovce zrekonštruovali, sú na vysokej úrovni a sú riadené tak, aby sa väčšia časť

● Z nového ovčína sa tešia aj zamestnanci družstva.

práce vykonávala mechanicky. V súčasnosti máme 860 oviec v stáde, chceme tento počet zvýšiť na 1 000, z toho by malo byť 600 dojných oviec. Zatiaľ dojíme ručne a mlieko spracovávame vo vlastnej syrárni. Hotové výrobky predávame v našom obchode a sieti predajní Včela.“

Z. Strcuľa pred slávnostným prestrihnutím pásky poďakoval všetkým, ktorí sa podieľali na doterajšej modernizácii družstva. Kultúrnym programom k slávnostnej atmosfére prispeli členovia FZ Stráne.

Text a foto: (mm)

● Predsedovi družstva pri prestrihovaní pásky asistoval starosta obce Rastislav Profant.

Delegácia z Važca svedkom odhalenia busty J. Hálu v Blatnej

● Starosta Važca Rastislav Profant (vpravo) a starosta Blatnej Bohuslav Navrátil pri podpise deklarácie partnerstva.

Koncom októbra sa starosta obce a päť poslancov obecného zastupiteľstva zúčastnili návštevy družobného českého mesta Blatná. 28. októbra sa na tamjšej centrálnej blatenskej triede J.P. Koubka (na mieste, kde kedysi stál dom, v ktorom sa narodil J. Hála) stali svedkami slávnostného odhalenia busty maliara Jana Hálu (1890 – 1959), rodáka z Blatnej. Hlavným iniciátorom a sponzorom projektu bol ekonóm a zberateľ

obrazov Ing. Marián Hodoš, ktorý pre Blatenské listy povedal: „Osobnosť maliara Jana Hálu ma veľmi zaujala. Zaoberal som si dostupnú literatúru o tomto rýdzom umelcovi a podarilo sa mi do osobného vlastníctva získať jeho najlepšie diela. Snažím sa jeho tvorbu maximálne propagovať medzi verejnosťou, a to i prostredníctvom novinových článkov. S jeho rodinou som sa skontaktoval zhruba pred rokom,

keď som celý pietny projekt odštartoval. Chystám sa aj na návštevu Važca, kde blatenský rodák dlhé roky tvoril a tiež zomrel.

Autorom busty je akademický sochár Karel Kryška z Blatensky, ktorý pre Blatenské listy priznal, že pri vytváraní diela bol v rozpakoch, akú konečnú podobu bude mať. Nakoniec podoba zobrazenia zachytil v jeho najlepšom tvorivom rozkvet, v jeho päťdesiatich rokoch.

Súčasnou návštevou Blatnej bolo aj oficiálne potvrdenie dlhoročných priateľských vzťahov medzi juhočeským mestom a našou obcou. Starosta Blatnej Mgr. Bohuslav Navrátil a náš starosta Rastislav Profant podpísali deklaráciu, ktorou slávnostne ustanovili, že uzatvárajú trvalé partnerstvo medzi mestom a obcou. Vzájomne sľúbili stále prehlbovanie priateľských vzťahov, podporu spolupráce medzi školami, výmenné pobyty mládeže, spoluprácu medzi spolkami a združeniami.

Poslanci so starostom v Blatnej navštívili aj tamjšiu skláreň, zámok a so zberateľom obrazov Mariánom Hodošom navštívili aj Prahu, kde mohli obdivovať jeho osobnú zbierku umenia.

(mm)

Foto: (mb, pj)

Slovo k Vianociam

od starostu obce Važec

Milí spoluobčania, prihovám sa vám v tento predvianočný čas s úprimným práním pokoja, ktorý sa prenesie ako snehová vločka ku každému občanovi Važca, do každej rodiny, združenia a organizácie, ku každému, kto vytvára dennodenne svojou prácou, pozitívnym postojom a snahou hodnoty, ktoré sa nestrácajú, aj keď možno nie sú adekvátne finančne ohodnotené, ale ľudská práca, ktorá dáva zmysel a naplnenie životu každého z nás, nie je vždy len o povolaní, ale aj o poslaní, mravčej práci – napr. žien v domácnosti, na materskej, je o ľuďoch, ktorí sú evidovaní ako nezamestnaní, ale napriek tomu pomáhajú svojmu okoliu radou, službou, dobrým slovom, sú medzi nami s túžbami v srdci po uplatnení.

Každý si zaslúži pochopenie, všetci sme len ľudia v určitom úseku svojej životnej cesty. Podceňovať alebo preceňovať, sú-

diť a odsudzovať – sú vlastnosti nehumánne človeka.

Vianoce ľudí spájajú alebo rozdeľujú. Cítíme sa byť súčasťou celku alebo osamelí, vždy sa však môžeme rozhodnúť ísť v prúde života a jeho zmien, alebo proti nemu. Nech sú teda Vianoce všetkých nás, občanov Važca, Vianocami, ktoré mnohých spoja, uzdravia staré rany, potešia osamelých, povzbudia nezamestnaných, dodajú odvahu tým, ktorí ju potrebujú...

Zaslúžime si byť emocionálne vyrovnaní, fyzicky aktívni, mentálne výkonní, duševne pokojní, slobodne dávať a prijímať v láske a porozumení. Nech je koniec tohto roka spojený s očakávaním splnených predsavzatí a prání, ktoré si dávame do roku 2012.

Šťastné Vianoce a dni plné pokoja Vám praje starosta obce

Rastislav Profant

● Zaujímavou súčasťou návštevy Blatnej bola aj exkurzia v miestnej sklárni, kde majstri sklári predviedli svoje umenie pri fúkaní skla.

Život je večné lúčenie...

*Po krásach túžim Tatier zelených
- keď sú v zôr lúbeznom kvete -
nimi po krajoch tých ovenčených!
Druhých takých niet na svete.
Ty domovina moja, plná krásy,
čo z hôr a dolín veniec uvila si,
a stužkami riek si ho vyzdobila
a nádheru tej plný dúškom pila.*

*Hory, hory, naše hory, milujem vás vrele,
máte moju dušu celú, máte srdce celé,
či vás dažde obmývajú, či vás slnko hreje,
či sa na vás oblak mračí a či mesiac smeje.*

Tieto slová mi prišli na myseľ a ni-
mi chcem osloviť vás, mojich a našich
rodákov. Našich znamená tých z nás,
ktorí sme síce odišli z rodnej obce za
prácou inde, ale korene sme v nej ne-
chali. Všetci sa do nej vraciame a ch-
ceme vracaf. Nepoznám nikoho, kto
by nechcel.

Takým bol aj PaedDr. Ondrej Bartko
(z rodu Šadarovcov). Bol. Bol čestným
občanom Važca. Ďakuje za túto poctu.
Väčšinu života prežil vzdialený od neho,
ale nikdy nezabudol. Už nie je. Odišiel.
Už nepríde. Nepríde osobne. Ale bude
tu, v rodnej dedine. Budú tu jeho stopy,
ktoré nechal na priečeli rodného domu
v omietke s motívom važeckých fareb-
ných vzorov na obrusoch, na dome
svojej sestry nechal jej obraz v kroji
a jeho maliarskym umením je vyzdo-
bený aj obecny úrad. Vytvoril erb obce
Važec. A ešte jeden: oltárny obraz zmŕt-
vychvstania, ktorý namaloval. Chcel ho
ešte skrášliť, zjasniť, ešte viac zviditeľ-
niť. Nestihol. Zostane aj v stovkách jeho
obrazov, na ktorých boli aj vône Tatier
a važeckých lúk, záračný fenomén fa-
riieb, založený na vibrácii svetla. Aj svet-
la a farieb horiaceho Važca. Mal vtedy
5 rokov. Keď sme sa s ním lúčili v Bra-
tislave, tu vo Važci zvonili zvony na veži,
na jeho pamiatku a symbolicky - nad
ním namalovaným oltárnym obrazom.
Povedal som mu v príhovore, že zvony
vo Važci zvonja, stojac pri jeho rakve.
Aj v mene starostu Rastislava Profanta,
aj keď jeho telo bez duše už nepočú-
valo. Alebo áno? Medzi nami zostal aj
s pre neho typickou chlapeckou pevno-
ťou a rozhodnosťou, pevným charakte-
rom, význačným pre chlapcov z Važca.
Aj v umeleckej tvorbe mal hranice, kto-
ré určila jeho mužná vážnosť, pripúšťal
iba vážne kroky, žiadnu povrchnosť. Aj
v nej sa nachádza Važec, vážnosť.

Životom sa prebijaľ s tvrdou rozhodnos-
ťou. Chudobný chlapec sa stal učňom Ba-
ťovej školy práce vo Svite, ale prebil sa
cez Obchodnú akadémiu v Poprade až
do maturity. V zložitých a ťažkých povoj-
nových rokoch, „prehľadoval“ na Sloven-
skej vysokej škole technickej a Pedago-
gickej fakulte Univerzity Komenského
v Bratislave. Bol stredoškolský aj vyso-
koškolský pedagóg. Na Fakulte archi-
tektúry STU, Stavebnej fakulte STU i Pe-
dagogickej fakulte UK. Jeho profesiou sa

okrem pedagogiky stala umelecká tvorba
a farebný svet, vo svetle hier farieb. Ve-
noval sa úžitkovej grafike, maľbe, teore-
ticky rozpracoval estetiku a systematiku
fariieb, vypracoval koncepciu výtvarného
škola, založenú na princípoch výtvar-
nej tvorby a využitie farby ako fenomé-
nu vizuálneho i pocitového vnímania aj
v rámci urbanizmu. Jeho snažením bola
estetizácia prostredia aj prostredníctvom
umeleckej tvorby.

Obrazovú výpoveď a jej presvedči-
vosť uplatňoval vo vlastnej výtvarnej pra-
xi. Nešlo mu len o tzv. čistú výtvarnosť,
ale o myšlienkové a pocitové vyjadrenie
sveta a človeka v ňom, ktorý podlieha pre-
menám. Jeho pocty záväzným myšlien-
kam dejín sveta fyzického i duchovného
zostali aj poctami maľbe. Jeden domov
fyzický nemôže vytesniť druhý, duchov-
ný. Ak sa trochu viac zamyslíme nad tý-
mito konštatovaniami, pridáme k záve-
ru, že iba obraznou formou sa v obraze
môže človek prebiť k Obrazu (s veľkým
„O“). V jeho obrazoch sa v určitom zmys-
le farba sama o sebe stáva zmyslom ob-
razu. Bol presvedčený o tom, že obraz
a farby sú aktuálnym spojivom, ktoré do-
kážu každého vnímavého človeka osloviť

a nemožno ho ničím nahradiť. Vytvoril
vlastnú, osobnostnú umeleckú pozíciu,
ktorá v komplexe súčasného výtvarné-
ho umenia nielen na Slovensku sa vy-
značuje osobitosťami myšlienkového in-
terpretácie, vytvára pocitový zážitok
a kultúru videnia, pomocou ktorého sa
človek jeho vlastnými slovami poveda-
né: „snaží vnímať a pochopiť svet a svo-
je miesto v ňom, pochopiť svoj život“.
Jeho bohatá umelecká tvorba bola žia-
daným článkom, prezentovaná na vyše
osemdesiatich výstavách doma aj v za-
hraničí (Jeruzalem, Mníchov, Praha, Li-
masol, Paphos, Nikózia, Budapešť, Ky-
jev, Užhorod, Békešská Čaba, Báčsky
Petrovec, Tel Aviv, Berlín, Belehrad, Var-
šava, Gliwice, Ciechanova, Jaslo, (Poľ-
sko), Rím, Haag, Umbretide (Taliansko),
Paríž a i. Napísal vyše päťdesiat odbo-
rných článkov z oblasti výtvarnej výchovy
a 32 odbornopopularizačných publiká-
cií z oblasti aplikácie farby a jej využitia v
architektúre, učebnicu pre stredné ško-
ly výtvarného zamerania (vyhodnotená
ako najkrajšia kniha roka), vynikajúcu
knihu Farba a jej použitie oceňovanú aj
v medzinárodnom kontexte a učebnicu
Výtvarná výchova pre stredné pedago-
gické školy, bol spoluautorom Pedago-
gickej encyklopédie Slovenska.

Bol pri zrode Lúčnice a jej tanečník
i spevák, pôsobil vo Vojenskom ume-
leckom súbore, bol členom INSEA,
spoločnosti UNESCO pre výchovu
umením, držiteľom ocenení: štátnych
vyznamenaní Za vynikajúcu prácu, Za
zásluhy o výstavbu, držiteľom ceny Ma-
sarykovej akadémie v Prahe, držiteľom
Ceny Fondu výtvarných umení a Veľkej
medaily sv. Gorazda za celoživotnú pe-
dagogickú prácu. Je nepochybné, že
patrí medzi významných umelcov a pe-
dagógov nielen na Slovensku. Patrí me-
dzi významných občanov Važca.

Neodišiel. Jeho tvorba, obrazy a od-
kazy zotrávajú vo vedomí blízkych a vzdia-
lenejších. Dúfam, že aj rodákov z obce.
Bol a zostane občanom Važca.

Je príznačné, že hodnoty človeka
spoznáваме a hodnotíme až vtedy,
keď nám zanechal len svoje výsledky.
Patril do generácie priekopníkov a zá-
služných ľudí, ktorí vždy pomáhali rod-
nej obci a nikdy na ňu nezabudli.

Česť jeho pamiatke!

Doc. RNDr. Ján Lučanský, CSc.

Tvár smútkom zahalená

V týchto dňoch rozlúčili sme sa s našim vzácnym rodákom

PaedDr. Ondrejom BARTKOM

(15. 7. 1926 - 4. 11. 2011).

Patril do plejády našich rodákov, ktorých život bol naplnený službou svojeti. Pri jeho výročí 85 rokov dostalo sa mu milého ocenenia. O jeho práci písali popredné literárne a kultúrne časopisy. Literárny týždenník priniesol obsiahly článok so spomienkami nášho rodáka a s ukážkami z jeho umeleckej tvorby. Pri úmrtí dostalo sa mu úcty celého nášho kultúrneho sveta.

Spolu s nimi oceňujeme jeho celoživotnú vervu. Od počiatku, od školských lavíc venoval a rozdával sa ako recitátor, divadelník a folklorista doma i inde. Bol zakladajúcim členom Lúčnice. Ale najviac miloval výtvarné umenie a výchovu mladých umelcov. Zaradil sa medzi popredných výtvarníkov Slovenska. A ako stredoškolský a vysokoškolský pedagóg a zároveň ako pracovník Ministerstva školstva formoval a vychovával pedagógov i žiakov pre svet farieb a obrazov. Vydal pedagogické diela o výtvarnej výchove žiakov. Sú ozdobou našej slovenskej kultúry i nášho Obecného múzea.

Uznávaný umelec - výtvarník doma i na medzinárodnom fóre. Pri výstavách svojich obrazov nikdy nezabudol na rodisko. Vždy pripomenul, že sa učil na tvorbe Jana Hálu, že vychádzal z farebného sveta važeckých výšiviek a z pestrosti farieb važeckej krajiny pod Kriváňom. Zdôrazňoval dar farebného videnia nášho človeka.

On, básnik slova a farieb. Nikdy nezabudol na svoj rod.

Lúčime sa s našim rodákom v zamyslení. Máme pred očami jeho obrazy: Jedinečný obraz svojich rodičov, výnimočný oltárny obraz Vstúpenie, sgrafitá na námestí v Liptovskom Mikuláši a pri vstupe do važeckej kinosály. S jeho menom je spojené jedinečné dielo: erb obce Važec s Kriváňom.

Odišiel nám ďalší z panteónu výnimočných važeckých rodákov. Opúšťajú nás. Zosmutnelo naše srdce.

MH-en

V skratke...

Obec sa zapojila do tretej etapy projektu na zlepšenie životnej situácie rómskej komunity. Na základe výsledkov výberového konania bude novou terénou sociálnou pracovníčkou Mgr. Martina Šedová z L. Hrádku a asistentkou Daniela Šedová. Projekt je financovaný cez Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Fond sociálneho rozvoja. Jeho celková hodnota je 37 244,86 €, spoluúčasť obce je 1537 €. Trvanie projektu je 20 mesiacov, začať by mal 2. januára 2012.

EURÓPSKA ÚNIA

Do obecnej knižnice pribudlo 36 nových kníh v celkovej hodnote 300 €. Vzhľadom na skladbu čitateľov knižnice medzi nimi prevažujú tituly z beletrie a knihy pre deti. Výpožičná doba knižnice je každý piatok od 17.00 do 19.00 hod.

Na príjemnenie zimných večerov pre vás pripravujeme konceročné vydanie obecného vysielania. Odvysielané budú dve časti, v prvej uvidíte záznam zo slávnosti pri príležitosti 80. výročia vyhorenia obce a ekumenických bohoslužieb, druhá časť bude záznamom z návštevy Blatnej pri príležitosti odhaľovania busty J. Hálu, vianočnej slávnosti organizovanej COOP Jednotou a vianočnej besiedky zo základnej školy. O presných termínoch vysielania vás budeme informovať prostredníctvom miestneho rozhlasu.

● V rómskej osade Dolinka deti privítali dňa 6. decembra 2011 v podvečerných hodinách Mikuláša s anjelom radostnými výkrikmi a tieskaním. Potešil a obdaroval všetky deti balíčkami plnými sladkostí. Deti mu na oplátku spievali a recitovali. Ich radosť bola obrovská. Tohtoročný Mikuláš sa podarilo uskutočniť vďaka pomoci misijnej spoločnosti Cooperative Baptist Fellowship, Diecézneho centra vo Važci a dvoch študentov - Tomáša Kokyho zo Svitú a Evky Šedovej z Važca. (dš)

Hasiči vykonávajú protipožiarne kontroly

Podľa zákona č. 314/2001 je obec povinná vykonávať protipožiarne kontroly prostredníctvom OHZ. Kontroly sú zamerané na dodržiavanie prevencie proti požiarom. Podľa slov veliteľa DHZ Važec Ľubomíra Rysulu, členovia kontrolných skupín sú oprávnení kontrolovať rôzne rizikové miesta. „Kontroluje sa najmä vizuálny stav poškodenia komínového telesa nad strechou, v podkrovi pri vymetacích dvierkach a v kotolni sa kontroluje zapojenie dymovodu do telesa komína. Pri komíne v podkrovi v okruhu 1 m sa nesmie nachádzať horľavý materiál ako drevo, perie vo vreciach, koberce a podobne. V kotolni sa tiež kontrolujú odstupové vzdialenosti od horľavých materiálov a nehorľavé podlahy pod pecami. V hospodárskych budovách budeme kontrolovať elektrickú inštaláciu na šope. Tam sú častokrát neodborne a nevhodne inštalované lampy a čo je najhoršie, aj holé žiarovky bez krytov. V garážach a v miestnostiach na to neurčených nesmie byť inštalovaná pec. Nechceme ľudí zbytočne traumatizovať, ale najmä upozorniť na porušovanie zákona o ochrane pred požiarom. Pri odmietnutí vykonania kontroly alebo veľkej závade je vykonaný zápis a ten sa potom predkladá obecnému zastupiteľstvu, ktoré ho môže posúdiť na riešenie Okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru, pričom tu už hrozia aj sankcie.“

Protipožiarne kontroly vo Važci budú vykonávať tri skupiny, ktorých členovia boli zaškolení v oblasti ochrany pred požiarom a majú na túto činnosť poverenie od obce (1. skupina – Andrea Hybenová, Rastislav Šed'ô, Marek Ilavský, 2. skupina – Martina Ilavská, Ivana Lehotská, Zdenko Jakš, 3. skupina – Tomáš Bartko, Milan Michalko, Tomáš Ilavský). Protipožiarne kontroly sa vykonávajú raz za 5 rokov u fyzických osôb a v malých prevádzkach raz za rok. Presný termín kontrol bude vyhlásený v obecnom rozhlase. (mm)

Zostava výboru DHZ Važec:

Predseda DHZ	Branislav Osika
Veliteľ	Ľubomír Rysula
Tajomník	Daniela Ilavská
Preventívár	Michal Michalko
Pokladník	Martina Ilavská
Referent mládeže	Rastislav Šed'ô
Strojník	Michal Chalúpk
Člen výboru	Zdeno Jakš
Druhý člen výboru	Vladimír Halko
Revízor	Andrea Hybenová

Zbrojnica prispeje k ochrane všetkých

Koncom septembra bola skolaudovaná novučičká moderná zbrojnica, ktorá bude slúžiť pre potreby Dobrovoľného hasičského zboru Važec (DHZ). Hasiči v jej priestoroch 13. novembra uskutočnili výročnú schôdzu a členovia zboru netajili radosť z nových priestorov. Výhody modernej zbrojnice zhrnul veliteľ DHZ Važec Ľubomír Rysula: „O potrebe zbrojnice v obci vzdialenej od najbližšej profesionálnej hasičskej jednotky 20 km netreba ani diskutovať. Musíme si uvedomiť, že v prvom rade sú to naši členovia, ktorí môžu v prípade potreby zachrániť značnú časť majetku našich občanov, pretože každá sekunda pri likvidovaní požiaru záväží a profesionáli prídu až o 20 minút. Nová zbrojnica nám pomôže najmä v zime udržiavať techniku v akcie schopnom stave, pretože garáž je vykurovaná. Je tam aj montážna jama, kde je možné starú techniku opravovať. Obytné priestory nám zasa pomôžu skvalitniť našu dobrovoľnú prácu a v solídnejších podmienkach, ako sme mali. Sú vybudované podľa požiadaviek technickej normy na výbavu hasičskej zbrojnice, teda máme tam operačné stredisko – ohlasovňa požiarov, spoločenskú miestnosť, sprchy a sociálne zariadenia, kuchyňu s jedálňou, oddychovú miestnosť, suchú i mokrú šatňu, protiplynovú miestnosť, ktorá slúži na údržbu dýchacích prístrojov, vežu na sušenie hadíc a sklad pohonných hmôt.“

Podľa údajov z výročnej správy DHZ Važec eviduje momentálne 44 stálych členov, z toho 12 žien. Činných členov je 25. „V roku 2011 boli prijatý do evidencie 4 noví členovia, čo nie je to najväčší prírastok v novodobej histórii nášho zboru. Zostáva nám veriť, že aj v budúcom roku sa naše rady rozšíria, aj keď si uvedomujeme, že záujem o členstvo, aký bol v rokoch 2002 a 2008 už asi neprekonáme,“ zhodnotil Ľubomír Rysula.

Hasiči majú k dispozícii cisternové vozidlá CAS 32 Tatra 815 a CAS 32 Tatra 148 a automobil AVIA 31. Využívajú aj tri motorové striekačky a elektrocentrálu a v budúcom roku plánujú technickú základňu rozšíriť o ďalšie zariadenia.

„Chceme zakúpiť motorové plávajúce čerpadlo a elektrické kalové čerpadlo pre prípadné lokálne povodne, ktoré nie sú v posledných rokoch až takým fenoménom, ako tomu bolo kedysi. Aj keď zatiaľ našu obec, našťastie, vo veľkom rozsahu nezasiahli. Taktiež musíme udržiavať našu techniku v akcie schopnom stave, veľkú úlohu tu však hrajú financie. Predvlni nám pomohla dotácia od Ministerstva vnútra, požiadame o ňu aj v budúcom roku, ale nával žiadateľov je obrovský, uvidíme, či uspejeme,“ dodal Ľ. Rysula.

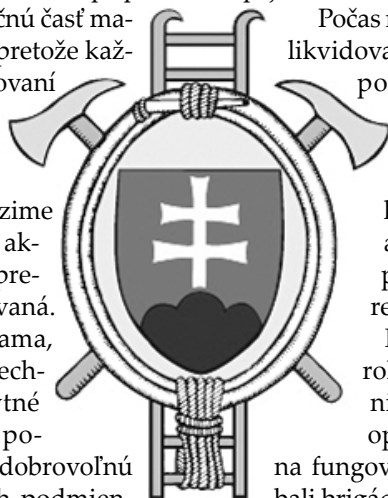
Počas roka DHZ niekoľkokrát likvidoval požiare suchej trávy popri železničnej trati.

V apríli boli privolaní k strhnutej streche na ul. Nábřežnej, ktorú zničil silný vietor a hasili aj menší požiar pri starom vodovodnom rezervári.

Hasiči sa v uplynulom roku venovali aj brigádnickej činnosti v rámci opráv a údržby techniky,

na fungovanie zboru si privyrábali brigádami na urbáre i poľnohospodárskom družstve, polievali cesty po výkopových prácach pri výstavbe kanalizácie, čistili priepusty na urbárskych lesných cestách, ktoré slúžia aj ako požiarne cesty. Veliteľ v hodnotiacej správe vyzdvihol najmä prácu hasičov pri starostlivosti o techniku: „Chcem poďakovať nášmu strojníkovi Brankovi Osikovi a členom Marekovi Ilavskému, Miškovi Chalúpkovi, Tomášovi Bartkovi, Rasťovi Šed'ovi, Zdenkovi Jakšovi, ktorí sa obetovaním svojho voľného času nemalou mierou pričínili o viac-menej bezchybné fungovanie našej staručkej techniky. Tým, že naša technika má už svoje roky, si vyžaduje čoraz viac obetovaného času a financií. Dúfam, že naši členovia budú aj naďalej svedomito pristupovať k údržbe a opravám nášho technického parku, aj keď to neraz stojí veľa fyzických a psychických síl.“

Súčasťou prípravy hasičov je aj praktický výcvik a účasť na rôznych súťažiach, kde sa obvykle dostávajú do prvej päťky. V tomto roku najlepšie umiestnenie dosiahlo družstvo žien na druhom kole Okresnej hasičskej ligy, kde získali výborné 2. miesto. (mm)

Zo života pozemkového spoločenstva

● Zrekonštruovaná lesná cesta v lokalite Pod Hrádky.

OPRAVA LESNEJ CESTY

V októbri Urbár – pozemkové spoločenstvo (UPS) Važec uskutočnil rekonštrukciu lesnej cesty v lokalite Pod Hrádky. Predseda UPS Ing. Daniel Šeďo uviedol, že oprava bola nevyhnutná z viacerých dôvodov: „Cesta bola v havarijnom stave, nedala sa používať ani na prepravu drevnej hmoty a keďže by mala slúžiť aj ako požiar na cesta, neplnila vlastne ani túto svoju ochrannú funkciu. Taktiež sme boli upozornení vedením Poľnohospodárskeho družstva Važec, že kvôli nefunkčujúcej ceste autá a lesné stroje prechádzajú cez pasienky a tým ich ničia. Bolo preto nutné túto cestu opraviť.“

Rekonštrukciou prešiel 300 metrový úsek, pôvodný zdevastovaný povrch bol odstránený, vysypaný lomovým kameňom a povrch bol zhutnený. Opravili sa aj okraje cesty a vytvorili sa priekopy, ktoré slúžia na odvodnenie. Urbár do rekonštrukcie investoval 19 tisíc €. Práce vykonávala firma KYBARO s.r.o. Važec ako vífaz verejného obstarávania, do ktorého sa prihlásili štyri firmy.

NÁKUP SPOLUVLASTNÍCKYCH PODIELOV

Na základe rozhodnutia valného zhromaždenia UPS sa vyčlenili financie na nákup spoluvlastníckych podielov. V tomto roku urbárci na tento účel minuli celkovo 60 937 € a odkúpili spoluvlastnícke podiely na celkovú výmery 34,46 hektárov (z toho 29,52 ha od poľnohospodárskeho družstva v hodnote 50 195,22 € a 4,49 ha od fyzických

osôb v hodnote 10 741,78 €). Podľa D. Šeďu je nákup spoluvlastníckych podielov pre pozemkové spoločenstvo výhodný: „Osobne si myslím, že je to dobré, pretože jednak zhodnocujeme majetok urbáru a tiež pomôžeme spolupodielnikom, ktorí chcú svoje podiely z rôznych dôvodov predať. Je

lepšie, ak podiely kúpi urbár a nevstupujú do týchto vzťahov tretie osoby. Momentálne s týmito podielmi disponuje urbár ako právnická osoba, ale do budúcnosti chceme nájsť spôsob, ako prerozdeliť tento majetok medzi ostatných spolupodielnikov, čím by sa posilnila hodnota ich podielov. Ďalšie odkupovanie bude závisieť od rozhodnutia valného zhromaždenia.“

LESNÝ POŽIAR

Koncom novembra zaznamenali urbárci lesný požiar v lokalite Hrádky. Vďaka včasnému zásahu lesných robotníkov, dobrovoľných hasičov z Važca i profesionálov z L. Hrádku sa požiar podarilo včas uhasiť a urbáru nevznikli žiadne materiálne škody. „Požiar vznikol z dosiaľ nezistených príčin, horela trávnatá plocha na rozlohe asi 3 áre. Napriek tomu, že toto obdobie je na výskyt lesných požiarov neobvyklé, chcel by som apelovať na väčšiu opatrnosť ľudí, pretože oheň je síce dobrý sluha, ale zlý pán,“ upozornil predseda urbáru.

KRÁDEŽ DREVA A VIANOČNÉ STROMČEKY

V lesnom poraste v lokalite Vírsky 9. decembra šarapatili zlodeji. Páchatelia, ktorými boli občania z osady Dolinka, boli privolanou poli-

cajnou hliadkou prichytení priamo pri čine. Predbežne je škoda za nelegálny výrub stromov vyčíslená na zhruba 370 €, je predpoklad, že sa ešte zvýši. „Jeden strom bol zrúbaný aj mimo lesného porastu, na tzv. bielej ploche. Tu je potrebné vypracovať znalecký posudok na určenie jeho hodnoty, pretože tu sa posudzuje nielen cena dreva, ale aj tzv. spoločenská hodnota stromu. S najväčšou pravdepodobnosťou sa bude jednať o trestný čin a dúfame, že páchatelia budú náležite potrestaní,“ povedal D. Šeďo.

Ako ďalej upozornil, v rámci prevencie urbár v zimnom období posilní lesné hliadky, ktoré budú zamerané na prevenciu krádeží dreva. „Keďže v predvianočnom období nám vznikajú škody aj na mladých lesných porastoch kvôli výrezu vianočných stromčiek, vyzývam občanov, aby zbytočne neriskovali a využili možnosť zaobstaráť si živý vianočný stromček legálnou cestou. Stačí prísť na urbár a požiadať o vydanie lístka na vianočný stromček za poplatok 2 €,“ dodal predseda.

NOVÝ ZAMESTNANEC

Urbár prijal do pracovného pomeru nového zamestnanca pre majetko-právnu činnosť Jána Jurču. Jeho úlohou je okrem iného pomáhať spolupodielnikom v prípade rôznych nezrovnalostí alebo nejasností v súvislosti s podielníctvom v urbáre. Na tento účel bolo zakúpené aj počítačové a softvérové vybavenie a GPS zariadenie na spresnenie meracích prác v teréne a vytyčovanie hraníc. Podielníci môžu tieto služby využiť počas pracovných dní v čase od 7.00 do 15.30 hod. (mm)

Foto: archív UPS

Na sviatočný stôl si môžete pripraviť rybu z východnianskych rybníkov

100 ROKOV V KOCKE

Neďaleko železničnej stanice vo Východnej sa nachádza Stredisko genofondu rýb Štátnych lesov TANAP-u, miestnym známejšie ako východnianske rybníky. Sú tu už viac ako 100 rokov. Majú za sebou obdobia prosperity i úpadku, ale prakticky po celý ten čas slúžili svojmu hlavnému účelu – odchovu násad na zarybňovanie potokov štátnych lesov.

Rybné hospodárstvo vo Východnej vybudovali v roku 1909 a bola to jedna z prvých liahní tohto druhu na Slovensku. Budova i všetko vnútorné zariadenie (prítoky, žľaby, prístroje na liahnutie) boli z dreva. Prvý umelý výter za pomoci rybára Papaja urobil vtedajší lesný správca Ing. Szepesi. (zdroj: M. Koreň, Rybné hospodárstvo Biely Váh, časopis Tatry, 4/2003.) V priebehu rokov stredisko niekoľkokrát zmenilo majiteľa a prešlo niekoľkými rekonštrukciami. Od roku 1959 je v správe ŠL TANAP-u. Pred piatimi rokmi sa v rámci kompletnej rekonštrukcie prerobili odchovné rybníčky, postavila sa odchovňa, zmodernizovala sa liahňa.

Pôvodne boli v zákrute na nive Bieleho Váhu 4 rybníky a liahňa, o niečo nižšie 8 väčších rybníkov. V súčasnosti má stredisko k dispozícii tri sústavy rybníkov, 9 horných, 13 malých odchovných

● Na rybníkoch sa od čias vzniku tejto fotografie veľa zmenilo, ryby sa však stále musia vytierať ručne.

a 8 spodných a športový rybník. Celková rozloha areálu je 3 hektáre. Napájanie rybníkov je zabezpečené vodou z Bieleho Váhu a do liahne je asi kilometrovým potrubím zvedená voda z prameňa Teplica, ktorý má stálu celoročnú teplotu plus 10 °C.

RYBY, RYBY, RYBY

Úlohou strediska je zarybňovanie lesov TANAP-u a Pieninského národného parku pôvodnými druhmi rýb

– pstruh potočný a lipen tymiánový. Ryby vyliahnuté vo Východnej putujú napríklad do Bieleho Váhu, Tichého potoka, Kôprovského potoka, či dokonca Štrbského plesa. Ročne na zarybňovanie dodajú zhruba stotisíc kusov pstruha potočného a desaťtisíc kusov lipňa. Ryby sa liahnu od decembra do januára, do potokov sa vypúšťajú začiatkom júna. Popri tom vo Východnej chovajú aj pstruha dúhového na predaj pre drobných odberateľov. Najviac rýb sa predá v rámci vianočného predaja, ale záujem o ryby je aj počas letnej dovolenkovej sezóny. Predaj rýb funguje každý pracovný deň od 7:00 do 14:00 h priamo v stredisku.

TRAJA CHLAPI NA TISÍCE RÝB

Svoj každodenný pracovný kolotoč na rybníkoch roztáčajú traja zamestnanci - šéf strediska Pavel Vechter, absolvent Strednej rybárskej školy vo Vodňanoch (ČR), jeho menovec Pavel Vechter a Stanislav Koreň. Kedysi na rybníkoch cez leto pracovalo aj osem či desať brigádnikov, dnes títo traja chlapi musia všetko zvládnuť sami: koncom roka výter a vianočný predaj rýb, od januára starostlivosť o vyliahnuté rybky, údržba zariadení. V apríli sa

(Pokračovanie na vedľajšej strane)

● Čistenie rybníkov.

rybky sťahujú do kruhových nádrží, čistia sa rybníky, aby sa pripravili na vysadenie odrastených rybiek. Vzápätí začína rybárska sezóna a s ňou predaj rybárskych lístkov na 1,5 ha športový rybník. V lete treba kosiť rybníky a prítočkové kanály. Jeseň znamená prípravu a výlov generačných rýb vo Váhu, väčšie údržby a opravy. A popri tom treba stále dbať o ryby – kŕmiť, preventívne liečiť, triediť.

Z IKRY RYBA

V decembri je ten správny čas na vytieranie rýb. Robí sa ručne, raz do týždňa, a vytiera sa zhromažďuje 300 tzv. generačných rýb. Ikry sa umiestňujú na plechové dieťované vložky, ktoré sú vložené

● Šéf strediska Pavel Vechter pri kŕmení rýb.

Stredisko genofondu rýb Východná

ponúka rôzne služby

- Športový rybolov na 11 km dlhom revíri od sútoku Bieleho a Čierneho Váhu po most pri samotnom stredisku a na športovom rybníku v termíne od 16. 4. do 30. 9.
- Denné aj sezónne povolenky na rybolov sa vydávajú priamo v stredisku po predložení platného rybárskeho lístka.
- Predaj rýb na konzum, pitvaných alebo nepitvaných, celoročne v pracovných dňoch od 7.00 do 14.00 hod.
- Ubytovanie v účelovom rekreačnom zariadení v areáli strediska.
- Pozorovanie vodného vtáctva, k dispozícii je jednoduchá drevená pozorovateľňa.

Bližšie informácie nájdete na www.lesytanap.sk/04-sluzby/sgr.php

v laminátových žlaboch. Pri liahnutí sa počíta s pomerne veľkými stratami – z vytretých 550 tisíc ikier pstruha potočného a 150 tisíc ikier pstruha dúhového sa úspešne vyliahne 50 až 70 %. Čas potrebný na liahnutie je závislý od teploty vody. V 10 stupňovej vode z Teplice sa rybky vyliahnú za 52 dní. Vyliahnuté rybky zostávajú v laminátových žlaboch, kým nedorastú do veľkosti 4 centimetrov. Potom putujú do kruhových nádrží, kde kruhová cirkulácia vody imituje prirodzené prírodné prostredie. Vďaka tomu sa rybky lepšie „rozplávajú“, rýchlejšie rastú, sú zdravšie a silnejšie. Poslednou zástavkou sú rybníky.

Nie všetky dochované rybky sa však dostanú až do tatranských potokov. „Ryby v rybníkoch nám likvidujú vydry, volavky i bociany. Ročne to predstavuje škodu okolo 4500 eur. Keďže ide o chránené živočíchy, nie všetky opatrenia proti nim sa dajú realizovať. Problémy nám spôsobujú aj pytliaci. Odkedy sa zmenil zákon a pytlactvo je trestným činom, síce pytlíakov ubudlo, ale celkom nevymizli. Preto sme urobili dohodu s policajtm, aby častejšie uskutočňovali obhliadky v okolí rybníkov,“ vysvetlil vedúci strediska Pavel Vechter. On sám je tiež rybárom, ale už sa tomuto koníčku veľmi nevenuje. Ak by však náhodou chytil zlatú rybku, veľmi presne vie, čo by si želal: „Aby slovenské vody boli krajšie, čistejšie a bohatšie na ryby ako doteraz a aby na rozvoj rybárstva bol stále dostatok peňazí“.

(mm)

Foto: (mm), archív M. Koreňa

● Menovec šéfa Pavel Vechter (vľavo) a Stanislav Koreň pri výlove rýb na vianočný predaj.

Juraj Tranovský - posol piesňovej kultúry

Pod týmto názvom sme vo Važci otvorili putovnú výstavu, ktorá k nám prišla z Oravského múzea v Dolnom Kubíne. Rok 2011 je rokom jubilejným pre tento jedinečný kancionál, ktorý slovenskí evanjelici poznajú pod menom Transcius. Je to už 375 rokov od prvého vydania – vyšiel v roku 1636 v Levoči. O jeho zrod sa postaral slovenský hymnológ, básnik a kňaz Juraj Tranovský, rodom Slezan, považovaný za Čecha i Poliaka, ktorý v proti-venstvách 17. storočia našiel azyl na Oravskom hrade a v Liptovskom Sv. Mikuláši. V knihe sústredil 414 piesní, z ktorých veľká časť sú preklady z inonárodného piesňového fondu, značná časť je z pera Martina Luthera, významný počet – až 100 piesní z pera Tranovského, ku ktorým priradil aj domáce piesne. Tento jedinečný spevník – kancionál – na Slovensku pretrval stáročia. Jeho piesne dokázali ďakovať Hospodini za dobré dary, bojovať s diablom a hriechom, modliť sa, radovať i smútiť. Vyšiel viac ako 220-krát na Slovensku. S Transciom mnohí naši Slovinci sa sťahovali na Dolnú zem za lepšími

životnými podmienkami, bol im posilou i pomocou v každodenných zápasoch života. Túto peknú výstavu sa podarilo uskutočniť Miestnemu odboru Matice slovenskej spolu s Ev. a.v. cirkevným zborom vo Važci. Prítomným cirkevníkom a členom Matice slovenskej sa prihovoral aj miestny farár Mgr.

J. Otepka, kultúrny program pripravila predsedníčka MO MS Mgr. M. Hybenová, v ktorom zazneli piesne z Transcia v bibličtine. Výstava bola vo Važci v Galérii J. Hálu do konca októbra.

Mgr. Margita Hybenová,
predsedníčka MO MS
Foto: archív MO MS

ROEP-ka ukončená

Koncom októbra sa na záverečnom zasadnutí stretli členovia komisie pre spracovanie Registra obnovennej evidencie pozemkov (ROEP), na ktorom skonštatovali, že spracovanie ROEP v k.ú. Važec je ukončené.

Počas zverejnenia návrhu registra sa komisia zišla na zasadnutí štyrikrát. Členovia komisie pomáhali občanom pri riešení pripomienok súvisiacich s nehnuteľnosťami. Do návrhu registra sa dopĺňali údaje o vlastníkoch a domnelí dediči boli upovedomení o tom, že vlastníctvo k nehnuteľnosti si musia vysporiadať v náhradnom dedičskom konaní cestou okresného súdu. Členovia komisie pomáhali navrhovateľom, ktorí držia pozemky pod rodinnými domami, ale nemajú ich na liste vlastníctva, pri objasňovaní podania návrhu na vydržanie. Na mapových podkladoch a v písomnej časti návrhu registra si navrhovatelia mohli zistiť skutkový stav pozemnokniž-

ných vlastníkov parciel a členmi komisie boli usmernení, aké náležitosti má obsahovať podaný návrh. Návrhy na potvrdenie vlastníctva k nehnuteľnostiam vydržaním navrhovateľa doručili komisii, ktorá ich prerokovala a odovzdala správnomu orgánu na rozhodnutie. Celkovo bolo vydaných 52 rozhodnutí na potvrdenie vlastníctva vydržaním, dva návrhy boli zamietnuté. Všetky rozhodnutia boli doručené komisii a odovzdané zhotoviteľovi na zapracovanie. Zápis návrhov na katastri bude trvať niekoľko týždňov. Tento termín je zároveň brzdiacim limitom pre ďalšie kroky v súvislosti s pripravovanou novou komunikáciou Na pastierskych. Až po zápiše ROEP-u na katastri sa totiž bude dať vytvoriť relevantný geometrický plán, vďaka ktorému bude možné presne určiť parcely (vlastníctvo a výmeru), ktoré bude potrebné kvôli novej ceste vysporiadať.

(mm)

**Aj vy môžete prispieť
do Važeckých novín. Radi
privítame vaše tipy a námety.
0904 653 071
vazeckenoviny@gmail.com
alebo využite schránku
na obecnom úrade.**

Z obecných zastupiteľstiev

16. 9. 2011

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje:

- Podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok na podporu separovaného zberu v obci. Celkové výdavky 160 193 €, spoluúčasť obce 8 009,65 €.

19. 10. 2011

OcZ schvaľuje

- Návrh č. 1 na úpravu rozpočtu v ZŠsMŠ Važec.

- Zloženie inventarizačných komisií na vykonanie inventarizácie majetku obce k 30. 11. 2011.

- Presun 3 000 € z rezervy rozpočtu obce na opravu a zateplenie strechy Maľého domu služieb.

- Predĺženie nájomnej zmluvy Michalovi M. Važec o pol roka t. j. do 7. 5. 2012.

Neschvaľuje

- Žiadosť Beáty P. a spol. Važec o pridelenie obecného nájomného bytu, ale ponechať ho pre obecné účely.

- Žiadosti o odkúpenie obecných pozemkov parc. KN-E č. 6755/1,2 a KN-C č. 1938/1, nakoľko v zmysle Zásad o hospodárení s majetkom obce by musela byť vyhlásená verejná súťaž a obec nemá záujem odpredávať obecný majetok.

Berie na vedomie

- Informácie zástupcu za Liptovskú vodárenskú spoločnosť Lipt. Mikuláš p. Bendíka o stave výmeny starého vodovodného potrubia za nové a výstavby Kanalizácie a ČOV v obci. Zástupca LVS vyjadril ospravedlnenie za chyby, ktoré vznikli pri odstávke vody, ktorá nebola ohlásená obecnému úradu.

(V súvislosti s výstavbou kanalizácie LVS ponúka občanom možnosť zabezpečiť kanalizačné rúry na vybudovanie prípojky za výhodnejšie ceny. Záujemcovia sa môžu prihlásiť na obecnom úrade, ktorý následne urobí hromadnú objednávku).

- Žiadosť TIPSPORT SK Žilina o vydanie súhlasu k umiestneniu prevádzky na prevádzkovanie kurzových stávk na ul. Hlavnej č. 513 Važec. **Odporúča:** Obecnému úradu vydať súhlasné stanovisko k zriadeniu prevádzky a upozorniť žiadateľa, že Obec Važec bude mať prijaté VZN o zákaze prevádzkovania hazardných hier a stávk na jej území.

- Správu nezávislého audítora ku konsolidovanej účtovnej závierke za rok 2010.

- Správu plnenia rozpočtu k 30. 9. 2011 za OÚ, OP a ZŠsMŠ Važec.

- Informáciu starostu ohľadom možnosti čerpania finančných prostriedkov cez MAS Horný Liptov na vybudovanie multifunkčného ihriska a chodníkov v obci.

- Poďakovanie starostu obce p. Daniele Šedovej, ktorá sa aktívne podieľala na zorganizovaní a technickom zabezpečení potravinovej pomoci pre občanov našej obce. Celkom bolo pre obec Važec poskytnutých 12 540 kg potravinovej pomoci (cestoviny a múka), ktorá sa rozdelila 213 občanom.

- Informáciu starostu o potrebe kúpy a inštalovania žalúzií do MŠ. Súhlasí: Aby boli v MŠ dodané a namontované vnútorné žalúzie na okná v zmysle cenovej ponuky (866 €). Financovanie bude zabezpečené zo schváleného rozpočtu pre MŠ na rok 2011.

- Pripomienku poslancov na riešenie neoprávneného ohradenia obecného pozemku na ul. Vyšnej. **Odporúča:** Zaslť p. Danielovi P. výzvu na odstránenie dreva z obecného pozemku, ktorý slúži ako protipožiarna prístupová cesta. Ak neuposlúchne, uložiť mu pokutu v zmysle VZN.

30. 11. 2011

Schvaľuje

- Prijatie kuchárky do ŠJ na 0,5 úväzku na dobu určitú do 30. 6. 2012.

- Vedúcich kontrolných skupín 3 členov dobrovoľného hasičského zboru Važec, ktoré budú vykonávať preventívne protipožiarne kontroly v obci.

- Odmenu hlavnému kontrolórovi za rok 2011 vo výške 5 % ročného platu.

- Návrh č. 3/2011 na úpravu rozpočtu obce na rok 2011.

- Rozpočtové provizorium obce na rok 2012.

- Žiadosť Zdena Lucáka z L. Mikuláša o ukončenie prenájmu obecného pozemku pod novinovým stánkom k 31. 12. 2011 z dôvodu odpredaja novinového stánku.

- Ponuku Mgr. Miroslava Huljaka na poskytovanie bezplatného právneho poradenstva v priestoroch MKS v piatok v čase od 17.00 do 18.00 h na skúšobnú dobu do 30. 6. 2012.

- Ponuku Poľnohospodárskeho družstva Važec na zimnú údržbu ciest v obci v cene 30 €/hod. bez DPH na obdobie od 1. 12. 2011 do 31. 5. 2012. Oslovení boli

i ďalší dodávatelia, avšak nemali záujem o poskytovanie tejto služby pre obec.

- Zámer prenajatia obcej nehnuteľnosti v prípade hodného osobitného zreteľa na parc. KN-C č. 2184/4 o ploche 20 m² pre firmu TOPAS Ružomberok (novinový stánok – zmena majiteľa). Prípád hodný osobitného zreteľa spočíva v odpredaji novinového stánku.

- Zverejniť zámer odpredaja obcej nehnuteľnosti v prípade hodného osobitného zreteľa parc. KN-C č. 2077/2 o výmere 43 m², druh kultúry – zastavané plochy a nádvorja. Prípád hodný osobitného zreteľa spočíva v majetkovom scelení pozemkov.

Neschvaľuje

- Odpredávať obecnú parcelu č. 2141/1 o výmere 94 m². Odporúča ešte počkať s odpredajom „uličky“.

- Žiadosť firmy YNEMALS, s. r. o. Poprad o predaj bývalej materskej škôlky na ulici M. R. Štefánika.

Berie na vedomie

- Návrh VZN o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady na území obce Važec na rok 2012. (Návrh zvyšovania poplatkov za vývoz smetí z doterajších 9,60 € na osobu a rok na 12 € os./rok a zvýšenie sadzby daní z pozemkov, najmä hospodárskych lesov, vyvolal u poslancov búrlivú diskusiu. Podľa starostu a niektorých poslancov je však toto zvýšenie opodstatnené. „Pri poplatkoch za smeti je dôvod jednoduchý - náklady na vývoz a uskladnenie TKO neustále rastú a my už tiež musíme reagovať na tento pohyb na trhu, ktorý nevieme ovplyvniť. Nemáme v rozpočte voľné zdroje, z ktorých by sme si to mohli dovoliť financovať. Zákon nám umožňuje vyberať od ľudí maximálne 75 % nákladov na TKO, zvyšok musíme doplácať. Dane a poplatky sa u nás nezvyšovali niekoľko rokov, iné obce to robili postupne, my sme teraz nútení urobiť takýto skok. A kým inde sa zase budú sadzby zvyšovať, my sa teraz len dostaneme na úroveň tých cien, aké majú v okolí,“ povedal starosta R. Profant.)

- Žiadosť ZŠsMŠ Važec o navýšenie rozpočtu na osobné príplatky v MŠ, ŠKD a ŠJ + schválenie prijatia kuchárky do ŠJ na 0,5 úväzku. **Odporúča:** Riaditeľke ZŠsMŠ predložiť tabuľku tarifných platov v MŠ, ŠKD a ŠJ k príprave rozpočtu obce na rok 2012.

- Návrh VZN o podmienkach predaja a poskytovania služieb na trhoviskách miestach v obci.

Krátené, celé znenie zápisníc na www.obcevažec.sk.

*Ked' Tichá noc zaznie sladko,
sviečičky sa rozhoria,
privítame Jezuliatko,
srdcia sa nám otvoria.
Nech aj u vás sa rozbúši
každé srdce blažené,
rozleje sa radosť v duši,
starosti čo zaženie.*

Takto a podobne si prajeme radosť z narodenia Pána počas najmilších sviatkov roka. Je to kresťanské podanie radosti a dobroty. Zo slov, ktoré vychádzajú z úprimnej a vďačnej ľudskej duše, je cítiť lásku k Bohu i svetu. Dobré prežitá príprava a aj samotné vianočné dni zanechajú v človeku dôležité posolstvo, ktoré ho má sprevádzať celý život – prišiel Spasiteľ, zachránil ma pre večný život. A to je predsa najvyššia hodnota.

Ako sme však denne atakovaní spoločnosťou, v ktorej žijeme, vnímame, že sa vytráca pravý kresťanský duch adventu aj vianočných sviatkov. Dovolili sme, aby kultúru usmerňoval obchod a túžba po zisku. Namiesto našich tradícií, na ktoré už zabúdame, slepo prijímame cudziu, pohanskú povahu vianočného obdobia. Namiesto zachovania našich zmysluplných ľudových kresťanských zvykov preberáme prázdnotu sveta odlúčeného od Boha. Ak sa nad tým nezamyslíme, čo nám z Vianoc ostane?

Už roky je na Slovensku pravidlom, že hovoriť o Vianociach podľa vlastnej potreby si uzurpovali mobilní operáto-

Pravé Vianoce

ri. Už s padajúcim lístím informujú, že darčeky majú pripravené a neexistuje lepší spôsob ako sa priblížiť k blízkym, iba ak cez mobilný telefón. Sme si naozaj takí blízki alebo priam vzdialení na telefonát a esemesku?

Deti v televízii nevidia nič iné len pánov v červených kabátoch, ktorí plnia úlohu donáškovskej služby spojenú s pesničkou, ktorá po dvoch dňoch nazaj pili uši. Sú Vianoce len o darčekom alebo im dal Kristus úplne iný, hlbší význam? Prečo škôlkari viac poznajú Santu ako malé Božské dieťa? Mladým ľuďom má ísť iba o relax, dobrú lyžovačku, prípadne silvestrovskú zábavu? Plytkosť, ľahostajnosť a konzum v nás samých nám ukradli pravé Vianoce. Stačí mať plné brucho a pár vecí okolo seba, aby človek zabudol na duchovné prežitie týchto vzácných dní. Skúsme to

inak. Nech si každý z nás uvedomí, že je na nás ako Vianoce prežijeme. Nech nám nikto nediktuje ako by to malo dnes byť. Spoločenstvo v rodine nech je spojené modlitbou a koledami pri jasličkách. Neváhajme zájsť za ľudovou kultúrou a vychutnajme si sviatky našich mám a otcov. Urobme dobré skutky tým, na ktorých sme zabudli. Darujme ľudskosť chorým a trpiacim, potešujme sa navzájom. Stretnime sa v chráme na svätej omši, kde spolu prijmem a zároveň poďakujeme za dar narodenia Krista, dávajúceho zmysel všetkému, čím žijeme. To, čo získame sa nedá kúpiť ani vyhrať, nedá sa to zažiť v spoločnosti bez Boha. Každý je však slobodný a zvolí si svoje Vianoce. Všetkým želim, aby ste prežili tie pravé.

Cyril Hamrák

kaplán v RK farnosti Važec

Dátum	Rozpis katolíckych sv. omší	Čas
24. 12. 2011	Štedrý deň, vigília Narodenia Pána	24.00 h
25. 12. 2011	Narodenie Pána (slávnosť)	10.30 h
26. 12. 2011	Sv. Štefana, prvého mučeníka	10.00 h
31. 12. 2011	Sv. Silvestra	17.00 h
01. 01. 2012	Panny Márie Bohorodičky (slávnosť)	10.30 h
06. 01. 2012	Zjavenie Pána (slávnosť)	10.30 h
08. 01. 2012	Krst Krista Pána	10.00 h

Vilija alebo Aj také boli kedysi Vianoce...

Bol letný deň - Jána (24. 6. 2011), popred môj dom išli z obchodu totka Chovanová (Chlopička čo za Chaupkom) a podľa starého zvyku sme sa jedna druhej prihovoriili, a potom mi začali rozprávať:

„Idem si pri tebe posedet a odychnut, bo ma bolia nohy, i f kroku, i chrbat. A nje dyf, vet som ceuy živôt tordo robiua a žily zme v biede. Otec boly i v Amerike, i tag nam to bars nepomouo. Pjam-jatam sa na Štedry den - na Viliju f štyricatomtremom, ftedy som maua štrnas. Opytaua som sa matra:

„Mamo a čuože budeme varit?“

„Neboj sa, djefča, dačuo už len bude, nebudeme ohuade.“

Mat upekly opekance z jarčenej muky, bo inakšej nebouo, volade našly bylu maku, na misu prnesly kysuej kapusty a do rule potsypaly grule takej neumytej rovno z pinvice. Šeci zme čakaly, kym bude grula pukata a ket boua upečena, daly ju na velkuo sito a vonka ju velkof drevenof varechof poprechranovaly. Zem z nej otpadua a my zme už šeci sedely kouo stoua a čakaly. Ket mat vynšly dnu opytaly sa:

„Dety, kolkože nas je?“

„Desat, mamo.“

Otec z materof, stary otec, stara mat, Vlado ešte nebou na sve-te, Oskar mau dva, Milan tri a Jano pjat rokof. Kveta osem i pou a ja štrnas. Desiaty bou Jano Šečko Huchyčkin, braly zme ho ako svojeho, bo nam pomahau robit. Mat obišly kouo stoua a každjemu daly jennu grulu, obišly druhjeras a daly druhu, ale sa im zvyšiuo ešte šes. Ale ako ich rozdelyt? Stara mat povedaly: „Každjemu daj po pouovičke!“

Mat roskrojily, podelyly, ale im ešte jenna ostaua; no komu ju dat? „No komuže? Daj ju Maruši, nach zmocnje, bo pride jar, poj-de robit do pola“, rosodly stara mat a daly mi ju. Ja som im ju potysua nazat, ony zas mne a takto zme sa nukaly poslednof grulof. Ešte zme nemohly jes i ket zme boly huaadny, bo sa najpret bouo treba pomodlyt. Pomodlyly zme sa a tu sa stary otec postavily a povedaly: „Vašu zme sa pomodlyly a teras sa ideme tu našu“, bo stary otec boly katolyk.

Namojpravdyčku, vera som sa s nymi modlyua Zdravas Maria, bo ma to naučily. Eš tag zme mohly jes. A aka len boua dobra pečena grula s kysuof kapustof i na Viliju.

Vera, nezabunnem toto do smrti, a to už mam 82.“

A. Tóthová

Boh nám čosi veľké dáva, aby sme my dávali ďalej

Vianočné požehnanie

Ako tak čas rýchlo plyní a ani sme sa nenazdali, a znova sa blížia Vianoce. A to už spolu po 2012 krát v dejinách... Znova ich tu teda máme, s ich ničím nenahradielným zmyslom pre celé ľudstvo; a nanovo s tým istým mocným a hlbokým Božím posolstvom pre teba, i mňa. Boh ku nám totiž hovorí neustále, keď ho ale neraz v bežnom chvate života prepocujeme, znova nás chce osloviť skrze jedny z najkrajších sviatkov v roku. Kedy sa tu možno troška viac ako inokedy dokážeme započúvať do „vyšších“ duchovných vecí.

Na Vianoce sa všetci tešia, a ja tiež nie som výnimkou. Každý na to máme aj svoje dôvody. Nech sú akékoľvek, iste nie sú zanedbateľné. Vianočné sviatky totiž majú v sebe skrytú moc: dokážu aj v najťažších časoch okolo seba vytvoriť tú neopakovateľnú atmosféru. Tu sa vždy z obyčajných zimných dní stanú dni zázračné, akoby šibnutím prútika. Tešia sa tu detičky, už od najmenších; zmenia sa aj dospelí; a nakoniec sa zjaví iskra aj v očiach stareník,

či starčekov. Iskra nádeje a radosti v tomto, neraz smutnom a strnulom svete. Ja, ako tunajší evanjelický a. v. farár, tu prežívam svoje 3. Vianoce. A znova ich budem mať možnosť, tomu verím, prežiť troška hlbšie ako doteraz. Tie všetky početné slávnostné Služby Božie, kde poďakujeme spoločne nášmu Bohu za najvyšší dar lásky – jednorodeného Syna, narodeného v Judskom Betleheme, v maštaľke na sene. Tie rôzne programy a príhovory od detí, až po pieseň starších. Tie všetky vianočné blahoželania, priania, objatia, či potrasenia rúk... toto všetko tu je už pripravené. A je už na každom z nás, na toho-ktorého vyspelosti, aby sme ku tomuto aj my prispeli svojou trochou lásky, nečakali na iných, snád' na „Božie prebudenie“, ale vyšli od seba, zo svojho vlastného sveta, smerom ku ostatným. Aj len malý úsmev dokáže veľa.

Raz som čítal, na istej sociálnej sieti na internete, jednu veľmi peknú myšlienku od mojej tunajšej konfirmandky, ktorá ku mne vtedy veľmi prehovorila, až ma pohla k slzám: „Život je príliš krátky, ubehne rýchlo, tak prečo si ho navzájom tak znepríjemňu-

jeme?“ A niečo v tom zmysle chcem aj teraz venovať a posunúť ďalej, pre všetkých vás, čítajúcich tento príspevok. Ak ste sa dostali až sem, znamená to, že sa chcete nechať osloviť.

S mnohými sa uvidíme v Chráme Božom na Bohoslužbách, kde budeme spoločne Boha vzývať a velebiť. A chcem aj takto, cez Važecké noviny, ktoré mne teraz preukazujú veľkú službu, všetkým vám zaželať, aby sme si znova a pozornejšie uvedomili a pripomenuli jedinečné posolstvo krásnych vianočných sviatkov. Bez tohto sú oni len vonkajšou pozlátkou, bez obsahu.

Pokľaknime spolu na modlitbách a poďakujme Bohu, že je ku nám tak nekonečne dobrý a trpezlivý, že si to ani nezaslúžime! Poprosme Ježiša, nášho Spasiteľa, nech vstúpi do našich srdiec, a premení náš sebe stredný život na život v Bohu a láske. Teda, dovoľte mi, ešte raz na záver zaželať – Krásne a požehnané vianočné sviatky; stretnutie sa každého s narodeným Spasiteľom sveta vo svojich srdciach, a veľa, veľa lásky, plynúcej z tohto!

Mgr. Jaroslav OTEPKA
evanjelický a. v. farár

SRDEČNE VÁS POZÝVAME NA VIANOČNÉ SLUŽBY BOŽIE

Dátum	Príležitosť	Hlavné S. B.	Nešporné S. B.	Sviatosti
20. 12. 2011	Adventná večiereň	18.00 h		
24. 12. 2011	ŠTEDRÝ VEČER	17.00 h		
25. 12. 2011	1. Sviatok VIANOČNÝ	10.00 h	14.00 h	
26. 12. 2011	2. Sviatok VIANOČNÝ	10.00 h		Večera Pánova
31. 12. 2011	Silvester, ukončenie roka	17.00 h		
01. 01. 2012	NOVÝ ROK, v mene Božom	10.00 h		
06. 01. 2012	ZJAVENIE Krista Pána	10.00 h	14.00 h	

Dvojitá slávnosť

Tradičná slávnosť uvítania detí a blahoželanie jubilantom sa uskutočnilo v obradnej miestnosti obecného úradu 11. decembra. Starosta obce a členovia ZPOZU slovom a piesňou zablahoželali prítomným jubilantom a privítali aj osem nových malých „občaníkov“ obce.

75 rokov dovŕšili

- Anna Feriancová, Nábrežná 788
- Mária Ilavská, Jana Hálu 262
- Michal Ilavský, Urbárska 79
- Mária Lištiaková, Dr. Mašurku 946
- Anna Matejková, M. R. Štefánika 697
- Mária Rysulová, Nábrežná 789
- Valéria Vysloužilová, Urbárska 69

85 rokov oslávili

- Ján Božoň, M. R. Štefánika 634
- Anna Gregušková, Pod Vrškami 969

90 rokov sa dožili

- Mária Bartková, Na Pastierskych 127
- Anna Hybenová, L. Štúra 436
- Žofia Jakšová, Pri Váhu 326

80. narodeniny si pripomenuli

- Zuzana Bartková, Hlavná 595
- Mária Ilavská, Nábrežná 819
- Anna Lučanská, Nábrežná 854
- Zuzana Pašková, Podkrivánska 835
- Daniel Šedô, Široká 907

Vítame medzi nami:

- Viliam Čonka, L. Štúra 420
- Peter Gašparík, Jana Hálu 45
- Marek Lištiak, Na Pastierskych 124
- Adrián Michalko, K jaskyni 941
- Diana Šedová, Hurbanova 817
- Richard Zuštiak, K jaskyni 944
- Jaroslav Mihi Guliš, K jaskyni 745
- Simon Profant, Dr. Mašurku 928

Fotografie zo slávností nájdete na stránke www.obecvazec.sk.

Kanalizáciu dokončujú, stojí už aj čistička

Po niekoľkých mesiacoch, počas ktorých stavbári v celej obci budovali kanalizáciu, sa výkopové práce zaoberali. V rámci projektu sa vo Važci buduje splašková kanalizácia v celkovej dĺžke vyše 14,5 kilometra. Ako pre naše noviny uviedol zástupca Liptovskej vodárenskej spoločnosti (LVS) Ján Bendík, kanalizácia bola v čase našej uzávierky (18. decembra) vybudovaná na 87 percent.

„Ryhy sa zasypali štrkodrvou, okrem štátnych ciest, ktoré sa pred zimnou údržbou provizórne zafaltovali. Následne v budúcom roku budeme upravovať vozovky,“ dodal J. Bendík. Súčasne s kopaním kanalizácie sa buduje aj čistiareň odpadových vôd v lokalite Čierne, kde sa budú vody zvedené z obce čistiť. Na objekte čistiarene už boli zabetónované steny a základové pásy združeného objektu čistenia, zrealizovalo sa preloženie plynovodu a verejného vodovodu. Do konca roka by mal byť objekt pod strechou.

Predpokladá sa, že v budúcom roku by sa mali postupne na verejnú splaškovú kanalizáciu napájať jednotlivé nehnuteľnosti. Tomuto procesu však predchádza vybudovanie kanalizačnej prípojky. V rámci výstavby verejnej kanalizácie realizovanej z fondov EÚ bolo pre každú nehnuteľnosť vybudované odbočenie s ukončením bez-

prostredne na hranici pozemku v hlavnej revíznej šachte. Pripojenie zvyšnej časti kanalizačnej prípojky od revíznej šachty po nehnuteľnosť musí majiteľ nehnuteľnosti zrealizovať na vlastné náklady a v súlade s platnými technickými normami.

Vlastník nehnuteľnosti, v ktorej vznikajú odpadové vody, je podľa zákona povinný pripojiť nehnuteľnosť na verejnú kanalizáciu, ak nemá povolenie príslušného orgánu štátnej správy na iný spôsob nakladania s odpadovými vodami. Verejná kanalizácia je vybudovaná na odvádzanie splaškových vôd, preto nie je dovolené do

kanalizácie odvádzať zrážkové (dažďové) vody.

Na zriadenie prípojky bude vlastník nehnuteľnosti vyzvaný Liptovskou vodárenskou spoločnosťou formou listu, ktorý bude obsahovať aj tlačivo žiadosti o zriadenie kanalizačnej prípojky. Pracovník LVS ešte pred zásypom potrubia musí vykonať kontrolu realizovaných prác, najmä vodotesnosti potrubia a rozsah pripojenia odpadovej vody.

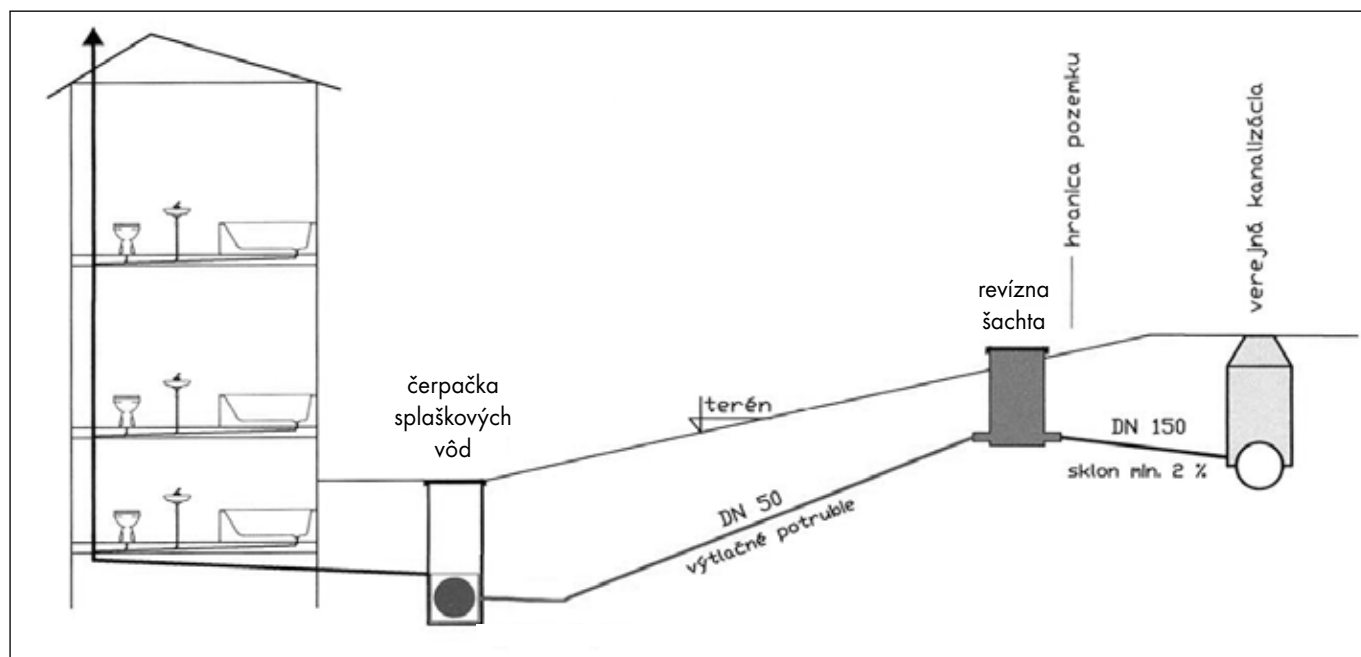
O ďalších podrobnostiach, zásadách a technických podmienkach pripojenia na verejnú splaškovú kanalizáciu vás budeme informovať v budúcich obecných novinách. Text a foto: (mm)

Zlegalizujú chaty Pod kopou

Obec sa už niekoľko mesiacov snaží o legalizáciu chatovej osady Pod kopou. Začiatkom novembra starosta obce so zástupcami ďalších dotknutých inštitúcií – obvodného úradu životného prostredia a ochráncov – zrealizovali pracovné stretnutie v teréne, na ktorom sa dohodli na ďalších podmienkach.

Štátna ochrana prírody S-TANAP-u súhlasí s vyčlenením územia so súvislou výstavbou chat tiahnuceho sa pozdĺž príjazdovej lesnej cesty až po pieskový lom, ktoré bude vede-

né ako chatová oblasť. Starosta obce požiadal o riešenie zlegalizovania aj ďalších chat, ktoré sa nachádzajú za tokom Bieleho Váhu. Zástupcovia obvodného úradu životného prostredia navrhli vybudovať jeden priechod ponad vodný tok tak, aby riziko zásahu do toku bolo minimalizované. ŠOP S-TANAP-u s návrhom súhlasila s podmienkou, že sa zlegalizujú len existujúce chaty a ďalšie výstavby chat v tejto lokalite budú zakázané. Úlohou obce je teraz zabezpečiť spracovanie UPN a jeho schválenie. (mm)

● Kanalizácia je navrhnutá tak, že nie všetky objekty je možné napojiť na verejnú kanalizáciu gravitačne (samospádom). Ak sa verejná kanalizácia nachádza vyššie ako je vyústenie vnútornej kanalizácie objektu, je možné použiť čerpadlo.

Svet svetiel

Privrieť oči, zasnívať sa, len tak úplne obvyčajne precítiť prítomnú chvíľu, ktorá sa už nezopakuje – napríklad chuť Vianoc.

Možno si tie najkrajšie chvíle spájame s detstvom, keď sme sa tešili na rozprávky, darčeky, sánkovačku, rodinné návštevy – bolo to také iné než dnes! Dnes my, rodičia, tvoríme svet, aj dni vianočné našim partnerom a deťom a sú také odlišné, určite nie len preto, lebo už nie sme deťmi, ale dospelými a v mysli si odpovedáme na množstvo vnútorných otázok, ktoré často krát nevypovieme, pretože vlastnými obavami nechceme nikoho zaťažovať. Tak často sa ako dospelí cítime sami a práve na Vianoce si chceme urobiť radosť, aj keď len darčekom. Ale stačí to? Zabúdame sa tešiť pod nánosom zodpovednosti a starostí o zabezpečenie každodenného fungovania rodiny, hovoríme si, že v týchto časoch je žiť hrdinstvom, dokonca bojom... Možno, ale kde sa potom stratila naša detská spontánnosť, sloboda mysle v prejavoch aj citoch, kde sme sa stratili, pod akými obmedzeniami a nesprávnymi presvedčeniami, ktoré sa stali možno našimi zákonmi? Vždy existuje múdre riešenie. Nemusíme byť sudcami a odsúdenými, vinníkmi ani obeťami. Uverili sme toľkým nezmyselným pravidlám, ktoré sme sami nikdy nevytvorili, ale ktoré sme prijali z okolia. Pravidlá, ktoré nás nútia byť v úlohe obvinených, nie dosť dobrých, pretože nespĺňame kritéria. Koho? Čie? Okolitého sveta a jeho nárokov? Východisko je jediné, za každých okolností zosť sám sebou.

Čas, keď mätko padá sneh a bieli dušu, je čas láskavo pozrieť nie len na svojich blízkych, ale hlavne na seba,

aby sme sa dokázali po ťažkom roku plnom zmien prijať takí, akí sme, so svojimi slabými aj silnými stránkami, zhovievavo, veď sa neustále učíme a v danú chvíľu môžeme urobiť len to, na čo stačíme, na základe svojej viery a schopností. Je normálne, že skúsenosťami rastieme a vyvíjame sa. Naučme sa prijať samých seba bez sebaodsudzovania a sebaklamu, ako aj ostatných so

všetkými odlišnosťami. Nie je treba bojovať, stačí zaujať správne stanovisko, neživiť bolesť a hnev, ale hľadať zmierenie v srdci. Aj keď sa rozhodneme nekomunikovať a niektoré vzťahy v živote ukončiť, odpustiť môžeme napriek všetkému vždy.

Udržať si sny dieťaťa plného nadšenia aj v dospelosti si žiada celého človeka, ktorý je duchovne živý, prebudенý, pretože vie, kým je a nedopustí, aby ho vplyv okolia deformoval a manipuloval.

Poprajme si v tieto dni zapáliť plamienky v našich srdciach, postupne si plňme vlastné túžby a nedajme sa od nich odradiť „dobré mienenými radami“, pretože naše očakávania sa splnia, ak sú čo len trochu reálne a doprajeme im dosť času a energie, aby dozreli v plod. Každý človek nosí v sebe obrovský dar, ktorým je jeho vlastný vnútorný potenciál, ktorý sa chce prejavovať. Človek – bytosť, ktorá si dovoľí žiariť, je veľkým svetlom a pomocou pre vesmír, planétu a ľudí na nej.

Aj o tom sú Vianoce. O svetle v každom z nás, o zjednotení, prepojení, vzájomnom pochopení, ktoré je možné len v slobodnom prejave. Srdce k srdcu, rodina k rodine, národ k národu, nech čisté vedomie naplnené Duchom vytvorí nový lepší svet. Svet svetiel.

Ivana Profantová

P. Sabaka medzi kulturistickou špičkou

V sobotu 29. 10. sa v Poprade uskutočnil 31. ročník kulturistickej súťaže o Tatranský pohár. Súťaž bola zároveň nomináciou na Majstrovstvá sveta v Indii. Na pódiu sa predstavila slovenská kulturistická špička a nové skúsenosti tu nabral aj „náš“ Peter Sabaka (o jeho kulturistickej záľube sme písali vo Važeckých novinách 3/2011, pozn. red). Keďže z objektívnych príčin nemohol súťažiť vo svojej kategórii, súťažil nakoniec v inej. „Šiel som do súťaže do kategórie do 80 kilogramov, ale bol som jediný, tak sa táto kategória zrušila. Takže som potom súťažil v kategórii do 85 kilogramov, kde boli len dvaja pretekári a tiež by nemohli sami súťažiť. Kvôli váhovému rozdielu som sa s nimi nemohol porovnávať, ale aj podľa rozhodcu som mal dobrú zostavu, takže som bol spokojný. Skončil som na treťom mieste,“ povedal P. Sabaka. (mm)

**Najlepšie
sporenie
úspora
energií**

- **návrhy a príprava výstavby úsporných domov**
- **príprava projektov úsporných drevostavieb**
- **projekcia drevostavieb**

Tel.: 0948 033 991

Šachisti zahájili ďalšiu sezónu

Členovia važeckého šachového oddielu si od 16. októbra merajú sily so súpermi 4. ligy oblastnej šachovej súťaže Liptov a Orava. Podľa slov jedného z našich hráčov Jozefa Mešku, tento rok sú šachové partie ťažšie a vyrovnanejšie, pretože medzi súpermi je veľa kvalitných licencovaných hráčov.

V súťaži sú tímy z Liptova a Oravy, hrá sa jednokolovo celkom 11 zápasov (cca každé dva týždne v sezóne). Zápas sa hrá na ôsmich šachovniciach, tempom 90 minút na 40 ťahov + 30 sekúnd pre každý ťah a po časovej kontrole 30 minút do konca partie + 30 sekúnd pre každý ťah pre jedného hráča (partia môže trvať aj viac ako 5 - 6 hodín). ŠK Važec nastúpil do súťaže s 12 hráčmi – Ján Goč, Jozef Meško, Peter Jelen, Ján Profant, Andrej Gaňo, Ján Rysula, Ján Jurčo, Ivan Vajda, Eduard Pafko, Ján Zachar a posily z Tatranskej Štrby Ján Komloš a Jozef Sedlák. V čase našej uzávierky mali naši šachisti za sebou štyri kolá.

Tu sú ich výsledky:

1. kolo: ŠK Važec – ŠK Investspol L.

Štiavnica 3 ½ : 4 ½

J. Goč – J. Bednár	0:1
J. Komloš – Z. Banduka	0:1
J. Meško – J. Zavorsky	½:½
P. Jelen – J. Tkáčik	0:1
J. Profant – P. Hlaváč	1:0
J. Sedlák – A. Balala	1:0
A. Gaňo – J. Piecka	0:1
J. Jurčo – J. Debnár	1:0

2. kolo: ŠK L. Sliache – ŠK Važec 4:4

M. Mocary – J. Goč	0:1
F. Vrzgula – J. Komloš	1:0
P. Tvrdoň – J. Meško	0:1
L. Čaban – J. Profant	0:1
J. Dornik – J. Sedlák	1:0
J. Lisy – J. Jurčo	1:0
L. Benco – I. Vajda	1:0
V. Dobrik – E. Pafko	0:1

3. kolo: ŠK Važec – OŠK Exalogic Bešeňová 3:5

J. Goč – P. Palider	0:1
J. Komloš – J. Kučera	0:1
J. Meško – P. Haluška	0:1
J. Profant – O. Kucka	½:½
J. Sedlák – I. Druska	1:0
A. Gaňo – L. Demko	1:0
J. Jurčo – A. Mikušiak	½:½
I. Vajda – V. Kučera	0:1

4. kolo: ŠK Ružomberok B – ŠK Važec 4:4

I. Berec – J. Goč	½:½
L. Urban – J. Komloš	1:0

B. Murín – J. Meško	0:1
M. Mišovič – J. Profant	½:½
T. Matušák – J. Sedlák	½:½
M. Hajtmanský – A. Gaňo	0:1
R. Kostroš – J. Jurčo	1:0
P. Ondřík – I. Vajda	½:½

Šachisti do konca sezóny odohrajú ešte 7 zápasov, posledný je naplánovaný na 22. apríl. Po štvrtom kole naši šachisti obsadili v konkurencii zatiaľ 11. miesto v tabuľke. Po štvrtom kole sa medzi TOP 50 najlepších hráčov podľa získaných bodov prebojovali štyria naši zástupcovia: na 15. mieste J. Profant, na

23. J. Meško, 28. J. Sedlák, 36. A. Gaňo. Dvaja hráči ŠK Važec, J. Meško (2 body z 2) a J. Jurčo (2 body z dvoch), prispeli k víťazstvu Slovenska proti Kanade (55:18) v korešpondenčnom šachu. V celkovom poradí J. Meško bol nasadený na 10. šachovnici a J. Jurčo na 24. šachovnici. V ďalšom zaujímavom zápase USA proti Zvyšku sveta (USA vs. Rest of World Under 2100 Rating) náš zástupca J. Jurčo uhrál dve remízy a bol súčasťou víťazného tímu. Bol jediným zúčastneným Slovákom v súťaži a bol nasadený na 13. doske (z 54). (mm)

❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL

Rekonštrukcia školy konečne začala

Po mnohých mesiacoch neustáleho oddaľovania sa koncom septembra konečne začalo s rekonštrukciou základnej školy. Predmetom rekonštrukcie je doteraz nevyužívaný pavilón. V rámci projektu sa vymenili okná (aj v časti, kde je materská škôlka), vchodové

dvere do školy aj škôlky a vytvorila sa aj priestory pre novú kuchyňu a jedáleň. Uvoľnia sa tak priestory súčasnej kuchyne a jedálne, ktoré bude môcť škola využívať pre svoje potreby. Nové priestory pribudnú aj materskej škôlke. (red), foto: (mm)

❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖

BILIARD V ŠKOLE (foto 1)

Základná škola má od konca novembra nový biliardový stôl. Vďaka zaňho Marcinovi Krezemínskemu z firmy MAK MARKETING. Slovenská biliardová únia a jej prezident Marcel Šavel zabezpečí na našej škole výučbu žiakov. Žiaci budú podľa výsledkov postupne zaradení do súťaží a turnajov. M. Šavel plánuje na našej škole organizovať aj medzinárodné turnaje. Najbližší sa uskutoční v marci. Naša škola je zatiaľ jediná na Slovensku, ktorá je zapojená do programu biliardového programu s názvom „Slobodná pyramída“.

NOVÝ PROJEKT

Naša základná škola sa ešte v priebehu školského roka 2010/2011 prihlásila do národného projektu „Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít“, spolufinancovaného zo zdrojov EÚ. Na základe vyplnených dotazníkov sme boli zaradení do druhého kola výberu. Projekt prebieha od 1. 10. 2011 s plánovanou dĺžkou 40 mesiacov. Cieľom tohto projektu je skvalitniť profesijné kompetencie pedagogických zamestnancov, podieľajúcich sa na edukácii žiakov pochádzajúcich z marginalizovaných rómskych komunít, vytvoriť pedagogický model školy s celodenným výchovným systémom a modernizovať vyučovací proces prostredníctvom interaktívnych technológií a didaktických pomôcok.

DNI ZDRAVEJ VÝŽIVY (2)

Dňa 17. 10. 2011 sa na našej škole organizoval Deň zdravej výživy. Cieľom vyučovacieho dňa bola podpora aktivít zameraných na výchovné aktivity v oblasti zdravej výživy. Žiaci prvého aj druhého stupňa si pod vedením učiteliek a učiteľov pripravili zdravé jedlá, kde neoddeliteľnou zložkou bolo ovocie a zelenina. Niektorí boli príjemne prekvapení a iným chýbali tradičné denné jedlá, na ktoré sú už zvyknutí. (zb)

DEŇ JABLKA

Vedeli ste, že existuje deň jablák? Práve tento deň sme si pripomenuli 5.10. v našej škole. Deti začali tento deň vstupom do školy oblečené vo farbe jablka a s jablkom v taške. Aktivity v rámci vyučovacieho procesu boli zamerané na význam jablka pre náš život. Pani

riaditeľka vyhlásila súťaž o najkrajšie vyzdobené triedu, kde hlavnou témou bolo, ako ináč, zase jablko. Porota zložená zo žiakov školskej rady rozhodla, že 1. miesto na prvom stupni získala 1. A trieda pod vedením p. uč. Šulekovej a 1. miesto na druhom stupni získala 9. trieda pod vedením p. uč. Juhásovej. Vďaka všetkým uvedeným aktivitám žiaci prežili krásny a zdravý deň. Touto podnetnou formou boli žiaci prirodzene nútení uvažovať o význame jablka v našom stravovacom procese. (zb)

TURISTICKÁ VYCHÁDZKA DO NIŠTOKOVEJ (3)

ŠK Kriváň v spolupráci s Urbárom – pozemkovým spoločenstvom Važec a ZŠ s MŠ Važec, organizoval 2. 10. 2011 prvú turistickú vychádzku z cyklu „Spoznávaj svoje okolie“. Dvadsaťosem účastníkov turistickú vychádzku sprevádzal na trase Birutová dolina - Ništoková - Pod mních - Krieslo pán horár Mižda, ktorý zaujímavou rozprávkou o okolitých lesoch a dolinách. Akcia bola venovaná najmä deťom, ktoré sa zapájali do rôznych súťaží, kde výhercovia dostávali sladkú odmenu. Nechýbalo výborné počasie a dobrá nálada detí a rodičov. Tešíme sa na ďalšiu vychádzku.

(zb), foto: archív ZŠ

MIKULÁŠ (4)

Mikulášska tradícia, organizácie ktorej sa vždy ujímajú aktuálni deviatci, nechýbala ani teraz. Mikuláš, anjeli a čerti obišli všetky triedy, obdarili deti sladkosťami a sem-tam niekoho zobrali so sebou do neba alebo do pekla. Všetci žiaci dostali ako darček aj koncert študentov bratislavského konzervatória.

PRÍPRAVA NA VIANOCE (5)

Začiatkom decembra sa žiaci vrhli na výrobu vianočných dekorácií i pečenie medovníčkov. V rámci tvorivej dielne sa pod vedením Evy Čupkovej naučili vyrábať krásne vianočné ozdoby z ozaj netradičných materiálov – cestovín, drevených lekárskeho paličiek či tenkého papiera. Tieto obyčajné veci sa s troškou fantázie a šikovnosti premenili na rozkošných anjelíkov, atraktívne stromčeky či milé obrázky. Výrobky detí sa stali súčasťou vianočnej tržnice na Vianočnej slávnosti COOP Jednoty v kinosále OÚ. Žiaci pridali aj voňavé medovníčky,

ky, ktoré zhotovili v rámci prípravy na súťaž Voňavé Vianoce, ktorá sa pravidelne koná v ZŠ Hybe (16. 12.). V predvianočnom období sa v škole uskutoční aj divadelné predstavenie Jack a fazuľka (19. 12.), florbalový turnaj (20. 12.), vianočný koncert (21. 12.) a školská vianočná besiedka s programom všetkých žiakov (22. 12.).

(red)

NÁUČNÝ CHODNÍK

Základná škola v spolupráci s Urbárom – pozemkovým spoločenstvom Važec vytvorili v areály školy náučný chodník s tematikou drevín. V réžii urbáru sa vysadili rôzne druhy listnatých a ihličnatých stromov, ktoré budú postupne doplnené tabuľkami s latinskými i slovenskými názvami drevín a základnými informáciami o nich. Stromy sa budú môcť využívať na hodinách biológie ako praktické a originálne pomôcky.

KRÚŽKY ZAUJALI

V tomto školskom roku funguje v základnej škole 16 záujmových krúžkov, ktoré navštevuje 174 detí. Dlhoročnú klasiku (DFS Podkriváňček, aerobik, strelecký krúžok, výtvarný krúžok, tanečný krúžok, počítačový krúžok, cvičenia zo slovenčiny a matematiky) dopĺňajú novšie ako napr. florbal, mladý novinar, tvorivý krúžok či sálový futbal.

ŠKÔLKARI SPOZNÁVAJÚ SVET Z KAŽDÉHO UHLA (6)

Deti z materskej školy sa vybrali pred zimou na turistickú vychádzku do lesa, aby zanesli potravu pre zvieratká. Z domu doniesli rôzne druhy zeleniny, ovocia aj suchý chlebič. 6. 12. aj nás v škôlke navštívil Mikuláš s anjelmi a čertmi. Deti mu pripravili program a za to sa im Mikuláš odmenil sladkými balíčkami, ale aj bicyklami, na ktorých sa budú deti voziť počas pobytu vonku. V koši mal aj rozprávkové knihy, ktoré deti upútali pestrými kresbami. Od septembra sa deti zúčastnili divadelných predstavení Malá morská víla a Jack a fazuľka. Z NAPANT-u nám prišiel porozprávať pán Hančin o lesných zvieratkách – Ako sa pripravujú na zimný spánok. Pani učiteľky pripravili pre rodičov a deti tvorivú dielňu zameranú na vianočné ozdoby, ktoré sa predávali aj počas vianočnej slávnosti v obci. (mš), foto: mm

● Počas tvorivej dielne deti s rodičmi vyrábali rôzne vianočné dekorácie a ozdoby.